

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/25/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721202318
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8721202318.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: P. T., A.. XX.XX.XXXX, W. H. XXXX/X, XXX XX F., proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, 811 04 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 47 233 516, o vydanie bezdôvodného obohatenia s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 17Csp/58/2021-64 zo dňa 08.03.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku I.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Konanie o určenie neprijateľných zmluvných dojednaní v úverovej zmluve a konanie v časti o zaplatenie sumy 1,-- eur z a s t a v u j e .

II. U r č u j e , že úver zo zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXX z 23.05.2007 j e b e z ú r o č n ý a b e z p o p l a t k o v .

III. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 965,36 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Citoval ustanovenia § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 až 4, § 100 ods. 1 a 2, § 107 ods. 1 a 2 a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že vykonaným dokazovaním v súlade s citovanou právnou úpravou po čiastočnom späťvzatií žaloby dospel k záveru, že žaloba je v plnom rozsahu dôvodná. Mal preukázaný naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe v časti o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov tým, že bez kladného rozhodnutia o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nemožno priznať žalobcovi nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia a teda bez určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru je právne postavenie žalobcu neisté a práve takéto

rozhodnutie je spôsobilé zlepšiť právne postavenie žalobcu. Súd prvej inštancie mal preukázané, že dňa 23.05.2007 žalobca so žalovaným uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere. Titulom úveru žalobca zaplatil celkovo sumu 35.082,32,-Sk (1.164,52 eura), časť splnil ako zrážky zo mzdy v exekučnom konaní. Exekučným titulom v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad sp. zn. 17Er/130/2012 bol rozhodcovský rozsudok sp. zn. RK-737/11-EK, súd v exekučnom konaní uznesením z 07.04.2020 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil exekúciu. Súd prvej inštancie po posúdení obsahu zmluvy o revolvingovom úvere dospel k záveru, že zmluva o revolvingovom úvere neobsahuje viaceré náležitosti ako sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť a ročnú percentuálnu mieru nákladov, ktorú náležitosť ak zmluva o revolvingovom úvere neobsahuje, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zistil, že síce v zmluve o revolvingovom úvere je uvedená RPMN 161,48 %, ale možno konštatovať, že vzhľadom na neprimeranú, úžernícku výšku RPMN je ustanovenie zmluvy o revolvingovom úvere o ročnej percentuálnej miere nákladov v rozpore s dobrými mravmi, preto je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným zmluvným dojednaním, teda RPMN považoval za neuvedenú. Pokiaľ titulom revolvingového úveru žalobca zaplatil žalovanému sumu 1.164,52 eura, pričom úver bol poskytnutý vo výške 199,16 eura, suma 965,36 eura predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného na úkor žalobcu, ktoré je žalovaný povinný žalobcovi vydať. Súd prvej inštancie sa procesnou obranou žalovaného, že exekučný titul nebol zrušený, nezanikli jeho právne účinky, preto plnenie vymožené na základe exekučného titulu nemá, ani nemôže mať povahu bezdôvodného obohatenia, nestotožnil. Dospel k záveru, že uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 17Er/130/2012 z 07.04.2020 bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú a exekúcia bola zastavená. Preto plnenie realizované na základe predmetného exekučného titulu predstavuje bezdôvodné obohatenie, i keď samotný exekučný titul nebol zrušený. A napokon sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premičania vznesenou žalovaným. Posúdil, že žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnil v dvojročnej subjektívnej premičacej dobe, keď o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na úkor žalobcu obohatil, sa dozvedel z uznesenia Okresného súdu Poprad vo veci sp. zn. 17Er/130/2012 z 07.04.2020. Žaloba bola podaná 25.08.2021, t.j. v dvojročnej subjektívnej premičacej dobe. Žalovaný namietal uplynutie objektívnej premičacej doby, keď žalobca plnil žalovanému titulom revolvingového úveru pred 19.08.2015. Vo vzťahu k objektívnej premičacej dobe súd v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu dospel k záveru, že v danom prípade plynie 10-ročná objektívna premičacia doba z dôvodu úmyselného bezdôvodného obohatenia. Konštatoval, že žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov, a teda bolo jeho povinnosťou poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Pokiaľ vo vzťahu k ostatným náležitostiam zmluvy o revolvingovom úvere túto povinnosť žalovaný ignoruje a do zmluvy o revolvingovom úvere uvedie ročnú percentuálnu mieru nákladov vo výške, ktorá sa nedá nazvať inak ako majúca znaky úžerníctva, možno ignorovanie povinností vyplývajúcich zo zákona hodnotiť tak, že ide o úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, keď bol úspešnou stranou sporu okrem procesného zavinenia zastavenia konania v nepatrnej časti.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu II., III. a IV. výroku podal žalovaný včas odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie nereflektoval na jeho vyjadrenie v konaní, že o jeho nároku voči žalobcovi bolo právoplatne rozhodnuté, že žalobcom uplatňovaný nárok v podanej žalobe predstavuje sumu, ktorú uhradil resp. bola vymožená počas exekúcie v roku 2015, a zastavenie exekučného konania nemá spätný účinok a ani nespochybňuje existenciu záväzku žalobcu. Rozhodnutím o zastavení exekúcie ani nebolo rozhodnuté o tom, že by vymáhaný nárok neexistoval. Žalovaný neprezval od žalobcu na základe exekučného titulu plnenie, ktoré by prevyšovalo ním judikovaný nárok. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15.08. 2018, č.k. 15Co/88/2018-161 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 736/16. Žalovaný taktiež namietal správnosť záverov súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný sa mal obohatiť úmyselne. Podľa žalovaného z rozsudku nevyplýva, na základe ktorých dokázaných skutočností tak súd usudzuje, ak vezmeme do úvahy fakt, že žalovaná suma predstavuje čiastku vymoženú v exekučnom konaní. Ak teda exekučný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie a počas exekúcie došlo k plneniu judikovaného záväzku povinného (tu žalobca), potom záver súdu o existencii okolností dokazujúcich úmysel žalovaného získať obohatenie je dôkazne a skutkovo nepodložený, a nedôvodný. Všeobecná odvolávka na odvolací súd (dokonca bez označenia nejakého jeho rozhodnutia,

ktoré by bolo záväzné pre sporové strany) je podľa žalovaného nepostačujúca. Rozsudok považoval žalovaný za nepreskúmateľný aj čo do záveru, že suma bezdôvodného obohatenia má predstavovať čiastku 965,36 eura a táto suma predstavuje rozdiel medzi celkovo vymoženou čiastkou (1.164,52 eura) a sumou úveru. V exekučnom konaní vymožená suma nepredstavuje čiastku prijatú žalovaným počas exekúcie, pretože vymožená suma zahŕňa aj odmenu súdneho exekútora a náhradu trov exekúcie priebežne. Za nárok zodpovedajúci trovám súdneho exekútora však žalovaný nemôže zodpovedať a teda postup a závery súdu, ktorý za súčasť bezdôvodného obohatenia žalovaného považuje celú sumu vymoženú v rámci exekučného konania, je nesprávnym. Podľa odôvodnenia rozsudku by úver mal byť bezúročný z dôvodu neuvedenia RPMN, ktorú súd posúdil ako neplatnú. Tvrdil, že súdom prijatý záver nemá oporu v žiadnom zákone, pretože RPMN je výsledok výpočtu. Právna úprava neupravuje určovanie neplatnosti RPMN, ale iba to, či ide o správny alebo nesprávny výsledok výpočtu podľa vzorca, ktorý je určený v zákone. A len v prípade, ak sa v úverovej zmluve neuvádza hodnota RPMN je možné konštatovať bezúročnosť (§ 4 ods. 2 písmeno g) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 23.05.2007). Žalovaný namietal rozpor rozsudku s CSP aj z dôvodu, že medzi výrokom I. a výrokom II. je vzťah rozhodnutia o predbežnej otázke a veci samej. Predbežné otázky v zásade nie sú predmetom samostatných výrokov. Z rozsudku ani nevyplýva dôvod prípustnosti žaloby vo výroku I. Demonštratívny výpočet týchto žalôb v systematicky nadväzujúcom ust. § 137 CSP vymedzuje podmienky pre prípustnosť jednotlivých typov žalôb. Poukázal na to, že ani zákon č. 279/2017 Z. z. nezakotvil všeobecne použiteľné a procesne neobmedzené právo domáhať sa určenia neplatnosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy alebo bezúročnosti úveru. Predmetná novela neznamená negáciu procesných podmienok prípustnosti určovacej žaloby s výnimkou jednej - umožniť podanie žaloby o určenie neplatnosti úverovej zmluvy v osobitnom zákone preto, aby bola splnená procesná podmienka prípustnosti takejto určovacej žaloby podľa § 137 písmeno c) CSP. Samotná možnosť podania žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere neznamená zrušenie procesných podmienok pre prípustnosť žaloby o určenie, znamená výhradne len spôsob splnenia jednej z podmienok prípustnosti v zmysle § 137 CSP. Pokiaľ nie je splnená všeobecná podmienka prípustnosti žaloby, ktorá je určená § 131 CSP, potom je zbytočná úvaha o skúmaní osobitných podmienok podľa § 137 CSP. Z vyššie uvedených dôvodov preto žalovaný navrhol, aby odvolací súd vyhovel tomuto odvolaniu a rozsudok v napadanej časti zmenil a žalobu zamietol.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného boli v odvolacom konaní preskúmané výroky napadnutého rozsudku, okrem výroku I. o zastavení konania o určenie neprijateľnosti zmluvných dojednaní v úverovej zmluve a konania o zaplatenie sumy 1 eura. Keďže tento výrok, žalobca odvolaním nenapadol, nebol preto v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako taký nadobudol právoplatnosť.

8. Žalovaný tvrdí, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010).

9. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednaný spor aj správne právne posúdil. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu totiž postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a majú na pamäti základné právo strán sporu na súdnu ochranu, túto stranám sporu poskytol v požadovanej kvalite. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu dopĺňa nasledovné.

10. Je nesporné, že žalobca so žalovaným uzatvoril dňa 23.05.2007 zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru žalobcovi vo výške 7.500,-Sk (199,16 eura), ktorý sa zaviazal vrátiť formou 30 mesačných splátok vo výške 550,-Sk (18,26 eura), celkovo vo výške 16.500,-Sk (547,70 eura). Poplatok za uzatvorenie zmluvy predstavoval sumu 1.500,-Sk (49,76 eura), ktorý bol odpočítaný z poskytnutej sumy úveru hneď pri uzatvorení úverovej sumy. RPMN bola dohodnutá vo výške 161,41 %.

11. Zmluva o úvere bola uzatvorená v podobe štandardnej formulárovej zmluvy, pre ktorú je typické to, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a že spotrebiteľ spravidla jej obsah nemení vzhľadom na formulárovú predtlač vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Spotrebiteľ teda buď prijme zmluvu, ktorú dodávateľ dopredu pripravil a predformuloval zvyčajne vo svoj prospech, alebo zmluvný vzťah nevznikne. V takomto prípade je spotrebiteľ - žalobca slabšou zmluvnou stranou, a to z hľadiska informovanosti i vyjednávacej pozície. V úverovej zmluve je žalobca identifikovaný svojim menom, priezviskom, bydliskom a rodným číslom. Z výpisu z obchodného registra žalovaného vyplýva, že predmetom činnosti žalovaného je od 25.08.2001 poskytovanie pôžičiek a úverov nebankovým spôsobom z vlastných zdrojov. V právnom vzťahu so žalobcom teda vystupoval v pozícii veriteľa. Medzi žalobcom a žalovaným došlo k uzatvoreniu úverovej zmluvy, ktorá vzhľadom na charakter zmluvných strán je zmluvou spotrebiteľskou. Jednoznačne možno teda konštatovať, že žalobca v rámci kontraktácie so žalovaným veriteľom vystupoval v pozícii spotrebiteľa, preto bola správna aplikácia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ako aj Občianskeho zákonníka (§ 52 a nasl.) v tomto spore.

12. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23.05.2007 bola obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z. Uvedený právny predpis v § 4 ods. 2 uvádzal, ktoré špecifické náležitosti musí zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať. Podľa § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z.z., zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať aj ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

13. Z obsahu zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23.05.2007 je evidentné, že táto formulárová zmluva neobsahuje údaj podľa § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z., pričom ide o povinný (zákonom vyžadovaný) údaj, absenciu ktorého priamo zákon (§ 4 ods. 3 ZoSÚ) sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. RPMN vo výške 161,48 % je nesporne v rozpore s dobrými mravmi, pretože niekoľkonásobne prevyšuje priemerné úrokové miery bánk za obdobné úvery. Pri výške RPMN 161,48 % je výšku úroku okolo 50 %, ktorý navyše nie je ani uvedený v úverovej zmluve zo dňa 23.05.2007. Podľa § 4 ods. 2 písm. h) zákona č. 258/2001 Z. z. je ročná úroková sadzba obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk v máji 2007 v prípade nových úverov pre domácnosti na obdobie splácania 1 až 5 rokov boli vo výške 11,14 %. U nebankových subjektov je možné akceptovať priemerne vyššie náklady spojené s poskytnutím úveru, tieto však nesmú byť neprimerané a v rozpore s dobrými mravmi. Takúto odplatu odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie jednoznačne považuje za rozpornú s dobrými mravmi, dokonca za úžernícku a ako takú za absolútne neplatnú, a teda v zmluve neuvedenú. V dôsledku toho, že zmluva je považovaná za bezúročnú a bez poplatku, je správny záver súdu prvej inštancie, že žalovaný nemá právny nárok na žiaden úrok a ani poplatky plynúce z tejto úverovej zmluvy, a tak plnenie nad rámec istiny je majetkovým prospechom získaným plnením bez právneho dôvodu - bezdôvodným obohatením.

14. Vo vzťahu k námietkam odvolateľa, že o jeho nároku voči žalobcovi bolo právoplatne rozhodnuté, že žalobcom uplatňovaný nárok v podanej žalobe predstavuje sumu, ktorú uhradil resp. bola vymožená počas exekúcie v roku 2015, a zastavenie exekučného konania nemá spätný účinok a ani nespochybňuje existenciu záväzku žalobcu, odvolací súd uvádza nasledovné. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené nevylučuje, aby za podmienok stanovených zákonom došlo k zrušeniu rozhodnutí vydaných v exekučnom konaní s cieľom napraviť nesprávnosti týchto rozhodnutí. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých rozhodnutiach v iných právnych veciach uviedol, že exekučný súd má povinnosť počas celého exekučného konania skúmať, či sa vykonanie exekúcie navrhuje na podklade vykonateľného exekučného titulu (napríklad sp. zn. 1Cdo/52/2010, 2Cdo/269/2012, 3Cdo/210/2011, 4Cdo/52/2012, 5Cdo/42/2012, 6Cdo/135/2012 a 7Cdo/162/2011). Rovnaký názor zastáva aj Ústavný súd Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. I.ÚS 203/2011, II.ÚS 417/2011, IV.ÚS 456/2012), ktorý konštatoval, že

„záver krajského súdu o oprávnení okresného súdu preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania, a nielen pred vydaním poverenia, plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku, a nielen v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku“ (I.ÚS 410/2012). Skúmanie vykonateľnosti exekučného titulu totiž môže nastať aj v (neskorších) štádiách exekučného konania, ktoré nasledujú po postupe exekučného súdu v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Čo nevylučuje, aby za podmienok stanovených zákonom došlo k zrušeniu rozhodnutí vydaných v exekučnom konaní s cieľom napraviť nesprávnosti týchto rozhodnutí. Citované ustanovenie takisto podľa svojho znenia nemôže brániť tomu, aby sa povinný domáhal svojich nárokov voči oprávnenému mimo exekučného konania, napríklad žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia (v rovnakom zmysle uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/127/2015). V prejednávanej veci je nespornou skutočnosť, že Okresný súd Poprad uznesením zo dňa 07.04.2020, č.k. 17Er/130/2012-38 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil exekúciu na základe návrhu povinného zo dňa 09.10.2012 na zastavenie exekúcie vedenej na základe rozhodcovského rozsudku, podľa ktorého v konaní pred rozhodcom bolo rozhodnuté o plnení zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá obsahuje neprijateľné zmluvné dojednania. Vzhľadom k uvedenému je odvolací súd toho názoru, že v danom prípade ani vymoženie určitých nárokov v exekúcii nič nemení na hmotnoprávných predpokladoch, povahe a obsahu týchto nárokov, takže ani prípadné neoprávnené nároky sa samotným vykonaním exekúcie nestávajú oprávnenými. Ak teda boli v exekučnom konaní v dôsledku existencie formálneho exekučného titulu (napr. nulitého rozhodcovského rozsudku) vymožené určité nároky, neznamená to, že by tieto nároky oprávneného boli aj hmotnoprávne opodstatnené a že by bolo vylúčené domáhať sa ich vrátenia napríklad ako bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451. Eventuálna neprípustnosť takejto žaloby môže vyplývať len z procesného práva (napr. § 230 CSP), nie však zo samotnej skutočnosti, že vo veci prebehlo exekučné konanie. (pozri rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/130/2018 zo dňa 28.04.2021).

15. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani ďalšiu odvoláciu námietku žalovaného, že nezodpovedá za nárok zodpovedajúcim trovám exekúcie s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 736/16.

16. Odvolací súd konštatuje k uvedenému nálezu ústavného súdu, že tento je záväzný a vzťahuje sa len na konkrétnu vec, ktorá je navyše, čo do právneho základu a skutkových okolností odlišnou od prejednávanej veci. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade veci, o ktorej konal na podklade sťažnosti ústavný súd, bol odvodzovaný od nezákonne vykonanej exekúcie, v súvislosti s ktorou bola zaplatená súdному exekútorovi odmena. Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II.ÚS 165/2012 z 13.2.2013 reaguje na prípad, kedy došlo po zaplatení odmeny súdneho exekútora k zrušeniu rozhodnutia, na základe ktorého bola odmena exekútora splnená. Pri tejto skutkovej podstate potom nastal stav, že právny dôvod plnenia povinného nespočíval v hmotnom práve, teda povinnosť podľa hmotného práva neexistovala, čím je skutková podstata, z ktorej vychádza nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 165/2012 odlišná od skutkovej podstaty žalobcu v tejto veci.

17. V prejednávanej veci súdny exekútor pri výkone exekútorskej činnosti postupoval v súlade so zákonom č. 233/1995 Z.z. a na základe poverenia súdu č. XXXXXXXXXX zo dňa 28.08.2012 vykonával úkony, ktoré smerovali k uspokojeniu pohľadávky oprávneného voči povinnému. Po vymožení pohľadávky patrí za exekučnú činnosť súdному exekútorovi v zmysle Exekučného poriadku odmena a náhrada výdavkov, ktorých výška a spôsob určenia sú stanovené všeobecne záväzným právnym predpisom, to znamená, že poskytnuté plnenie - trovy exekúcie boli od počiatku podložené právnym dôvodom. Exekúcia vykonávaná súdnym exekútorom voči žalobcovi ako povinnému v exekúcii, bola realizovaná zákonne, a to na základe v čase realizácie exekúcie právoplatného a vykonateľného exekučného titulu a na základe poverenia exekučného súdu. Až uznesením exekučného súdu došlo k zastaveniu exekúcie pre neprípustnosť jej vedenia na základe rozhodcovského rozsudku, ktorý predložil žalovaný v exekučnom konaní, ktorým bolo rozhodnuté o plnení zo spotrebiteľskej zmluvy, pričom sa tak stalo až po vymožení pohľadávky 464,76 eura s príslušenstvom a trovami exekúcie ako vyplýva z konečného vyúčtovania exekučného konania súdneho exekútora zo dňa č. 19.08.2015 (č.l. 2 spisu). Z uvedených dôvodov súdny exekútor nie je v danej veci vecne pasívne legitimovaný na náhradu z bezdôvodného obohatenia, ako s poukazom na nález ústavného súdu tvrdí žalovaný.

18. Vzhľadom k uvedenému potom súd prvej inštancie správne zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 965,36 eura ako rozdielu medzi zaplatenou sumou 1.164,52 eura a poskytnutou istinou úveru 199,16 eura.

19. Ťažisko ďalšej odvolacej argumentácie žalovaného spočívalo v tom, že aplikácia desaťročnej premlčacej lehoty v dôsledku úmyselného bezdôvodného obohatenia (vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania žalovaným) súdom prvej inštancie je nesprávna.

20. V tomto smere treba však súhlasiť so závermi súdu prvej inštancie, že žaloba bola podaná v dvojročnej subjektívnej premlčacej lehote, dňa 25.08.2021, t.j. do dvoch rokov od kedy sa žalobca z uznesenia Okresného súdu Poprad sp. zn. 17Er/130/2012 z 07.04.2020 dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia a kto za úmyselné obohatenie zodpovedá.

21. Správna je však aplikácia aj desaťročnej premlčacej lehoty, ktorú súd aplikoval z dôvodu, že v prejednávanej veci treba konštatovať minimálne nepriamy úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie z dôvodu nedodržania (vyššie uvedených) obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 258/2001 Z.z. a z dôvodu jeho vedomosti, že za týchto okolností nastane zákonom predpokladaná sankcia v podobe bezpoplatnosti a bezúročnosti predmetného úveru.

22. Treba predovšetkým vziať do úvahy, že žalovaný je podnikateľský subjekt, ktorý podniká na finančnom trhu a pokiaľ pôsobil v medziach zákona č. 258/2001 Z. z. (platného a účinného v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy, t.j. k 23.5.2007), bolo jeho povinnosťou tento zákon poznať a dôsledne aplikovať.

23. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedenie úžerníckej RMPN v zmluve o spotrebiteľskom úvere v takej výške, že sa dostala do rozporu s dobrými mravmi, čo znamenalo jej neplatnosť, a teda absenciu ako obligatórnej náležitosti predstavuje jasné porušenie Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktoré nemožno hodnotiť inak, ako úmysel žalovaného porušiť zákon a v tomto zmysle ide aj o úmysel získať bezdôvodné obohatenia, a to prinajmenšom v rovine nepriameho úmyslu. Preto sú úvahy súdu prvej inštancie o aplikovateľnosti desaťročnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci správne.

24. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19 zo dňa 22.04.2021, podľa ktorého zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

25. Odvolací súd taktiež poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-80/21 až C-82/21 zo dňa 08.09.2022, ktorý rozhodol, že Smernica 93/13, v spojení so zásadou efektivity, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, ktorá stanovuje, že desaťročná premlčacia lehota, v rámci ktorej môže spotrebiteľ podať žalobu o vrátenie peňažných súm neoprávnene zaplatených predajcovi alebo dodávateľovi na základe nekalej podmienky obsiahnutej v zmluve o úvere, začína plynúť odo dňa jednotlivých plnení zo strany spotrebiteľa, aj keď spotrebiteľ k tomuto dňu sám nemohol posúdiť nekálú povahu zmluvnej podmienky alebo o nekalej povahe tejto podmienky nevedel, a to bez ohľadu na skutočnosť, že táto zmluva stanovila lehotu splatnosti, v tomto prípade tridsať rokov, ktorá je oveľa dlhšia ako zákonná desaťročná premlčacia lehota.

26. Poukazujúc aj na spojené veci Súdneho dvora (prvá komora) C 776/19 až C 782/19 treba zhrnúť, že pre naplnenie zmyslu a účelu čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13 EHS v zásade bez ďalšieho vzhľadom na odbornú profesionálnu zdatnosť v činnosti poskytovania pôžičiek sa úmysel žalovaného dodávateľa prezumuje a jeho zaťažuje dôkazné bremeno v otázke preukázania okolností neúmyselného konania.

27. Odvolací súd poukazuje na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/268/2021 v ktorom sa konštatuje, že právne otázky rozhodné pre predmetné konanie boli vyriešené judikatúrou a to rozsudkom Súdneho dvora EU C- 485/19 a rozhodnutím Najvyššieho súdu sp.zn. 5Cdo/29/2021.

28. Podľa § 137 písm. d) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

29. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (v znení účinnom od 1.1.2018), spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

30. Odvolací súd poukazuje na to, že v novom ustanovení § 137 CSP zákonodarca zakotvil úplne novú koncepciu, kde sa rozlišuje klasická určovací žaloba podľa písm. c) a žaloba o určení inej právnej skutočnosti podľa písm. d). Odvolací súd poukazuje na zrejmy úmysel zákonodarcu vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti, resp. platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej. Sledovaným účelom takejto právnej úpravy nesporne bolo zamedziť žalobám, pri ktorých konečný výsledok nie je spôsobilý odstrániť spornosť či problém v určitom vzťahu, kedy ide len o akési akademické spory, prípadne nič neriešiaci tzv. „spor pre spor“. V zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP teda možno podať žalobu o určenie, či tu právo je alebo nie je, len ak to vyplýva z osobitného právneho predpisu. V tomto kontexte odvolací súd poznamenáva, že rozhodovacia prax súdov nebola jednotná v otázke nutnosti či potreby skúmania naliehavosti právneho záujmu na určení neplatnosti, či bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľských zmlúv zo strany spotrebiteľov. Súdny túto otázku do 1.1.2018 posudzovali rôzne a spravidla v závislosti od konkrétnych okolností veci. Avšak už v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bola platná právna úprava, konkrétne ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v ktorom je zákonom výslovne upravená možnosť spotrebiteľa pred súdom domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Predmetné ustanovenie bolo do zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch vnesené novelou zákona č. 279/2017 Z. z. a pokiaľ prechodné ustanovenia k tomuto zákonu výslovne neriešia aplikabilitu tohto zákonného ustanovenia na žaloby spotrebiteľa o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti podané do 1.1.2018, pokiaľ v čase rozhodovania súdu prvej inštancie už je toto zákonné znenie platné a účinné, bol súd prvej inštancie (ale aj odvolací súd) povinný na neho prihliadnúť pri svojej rozhodovacej činnosti. Pokiaľ teda ustanovenie § 137 písm. c) CSP vymieňuje, že žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, avšak výslovne ustanovuje, že naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu a taktiež podľa ustanovenia § 137 písm. d) CSP možno podať žalobu o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného právneho predpisu, potom odvolací súd rozhodujúci podľa právnej úpravy platnej v čase svojho rozhodovania konštatuje, s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v spojení s ustanovením § 137 písm. c) vety za bodkočiarkou a písm. d) CSP, že takáto žaloba je prípustná v intenciách ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (pričom naliehavý právny záujem spotrebiteľa nie je zo strany súdu ani len potrebné skúmať).

31. S ohľadom na uvedené v odseku 30 sa odvolací súd nestotožnil s námietkou, že zákon č. 279/2017 Z. z. nezakotvil všeobecne použiteľné a procesne neobmedzené právo domáhať sa určenia neplatnosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy alebo bezúročnosti úveru, keď práve touto novelou s účinnosťou od 1.1.2018 zákon o spotrebiteľských úveroch v § 11 ods. 4 zaviedol možnosť spotrebiteľa domáhať sa pred súdom určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako aj určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou, tak ako je tomu v danej veci.

32. Odvolací súd konštatuje, že je možné stotožniť sa s argumentom, že základným ustanovením CSP objasňujúcim podstatu, zmysel a účel žaloby je ust. § 131 CSP a že následný (demonštratívny) výpočet týchto žalôb v systematicky nadväzujúcom ust. § 137 CSP vymedzuje podmienky pre prípustnosť jednotlivých typov žalôb. Pričom uvedené predpoklady boli naplnené aj v danej veci, keď žalobca podľa § 131 CSP žalobu realizoval základný procesný úkon, ktorým sa začalo sporové súdne konanie. Doplnená žaloba podľa odvolacieho súdu obsahovala relevantné skutkové okolnosti (skutkového deja), z ktorých

žalobca vyvodzuje ohrozenie alebo porušenie svojho subjektívneho práva materiálnej povahy a zároveň definovala aj žalovaný nárok, označený aj ako petit žaloby. Postup súdu prvej inštancie, ktorý žalobu žalobcu vyhodnotil ako žalobu podľa § 137 písm. d) CSP bol podľa odvolacieho súdu dôvodný, pričom túto žalobu považoval správne za prípustnú, keďže prípustnosť žaloby na určenie právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu (najmä z hmotného práva), inak je takáto žaloba neprípustná. V danej veci je takýmto osobitným predpisom zákon o spotrebiteľských úveroch (konkrétne § 11 ods. 4). S ohľadom na to sa odvolací súd nestotožnil s námietkou, že žaloba je neprípustná a mala byť bez ďalšieho zamietnutá (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoCsp/29/2022 zo dňa 25.05.2022).

33. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, potvrdil. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožňuje sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, potvrdil.

34. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobca bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).